

ВСТУП

«Польська мова за 4 тижні» – принципово новий навчальний посібник для іноземців, які прагнуть опанувати польську мову.

Його переваги:

- сучасні форми діалогічного мовлення;
- типові блоки повсякденного спілкування;
- цікавий зміст;
- стислий і доступний курс граматики.

Пропоноване видання розраховане на всіх, хто починає вивчати польську мову. Його можна використовувати як самовчитель (матеріали для прослуховування і тренувань на компакт-диску) або як підручник на курсах та уроках польської мови. Посібник стане у пригоді також тим, кому необхідно інтенсивно повторити основи лексичної та граматичної структури польської мови й активізувати мовленнєві навички.

Представлений у посібнику курс складатиметься із 28 уроків. Отже, якщо щодня проходити один урок, то увесь курс Ви опануєте протягом чотирьох тижнів. Вивчити матеріал будь-якого уроку можна за 1,5–2,5 години. Певна річ, ніхто не змусить Вас займатися так, як хоче автор. У кожного свої методи — варто лише обрати найоптимальніший! І пам'ятайте, що вивчення іноземної мови вимагає самодисципліни. Ваша наполегливість і систематичність занять допоможуть Вам ефективно засвоїти пропонований курс.

Кожен урок складатиметься із п'яти частин.

1. ДІАЛОГ

Тут представлено живу, розмовну польську мову, наведено зразки сучасних форм діалогічного мовлення.

Кожен діалог перекладено українською зі збереженням граматичних і лексичних особливостей обох мов.

2. ЛЕКСИКА

Нові слова та вирази, що зустрічаються в матеріалі уроку, подано в алфавітному порядку з перекладом. Тут розміщено також тематичний словник, який допомагає поглибити й закріпити здобуті знання.

3. ГРАМАТИКА

Тут представлено всі граматичні питання, що стосуються нового діалогу, а також матеріал для повторення й закріплення мовних конструкцій, які вивчалися на попередніх уроках. Завдяки виноскам Ви зможете легко знайти потрібну інформацію. Граматичний коментар написано зрозуміло, доступно; вживання лінгвістичних термінів зведено до мінімуму. За авторським задумом, набуття комунікативних компетенцій, тобто вміння користуватися мовою у спілкуванні, є значно важливішим за суто теоретичні, лінгвістичні знання.

4. РОЗМОВЛЯЄМО

У цій частині подано слова й словосполучення, характерні для певних мовленнєвих ситуацій, наприклад: розмова по телефону, бронювання номера в готелі. Більшість цих виразів фігурує в діалозі, однак їхній перелік постійно розширюється з метою збагачення активного лексичного запасу.

5. ВПРАВИ

До структури кожного уроку входить 7–9 вправ, які допомагають закріпити мовний матеріал. Ключ до вправ подано в кінці посібника.

Навчальний матеріал видання доповнено короткими відомостями країнознавчого характеру, завдяки чому Ви не лише здобудете мовні знання, уміння й навички, а й ознайомитеся із культурою країни, мову якої вивчаєте.

Кожен урок радимо поділити на декілька етапів.

1. Прослухайте діалог, не зазираючи в текст, — це дасть можливість вловити особливості польської вимови та інтонації. Спробуйте зрозуміти, хто говорить і де відбувається діалог.
2. Прослухайте діалог, синхронно читаючи текст, але не заглядайте до перекладу. Спробуйте з контексту зрозуміти загальний зміст розмови.
3. Прочитайте переклад українською мовою. Перевірте, чи правильно Ви зрозуміли значення нових слів (див. **ЛЕКСИКА**). Прослухайте діалог ще раз, синхронно читаючи текст.

4. Слухаючи запис, прочитайте весь діалог. Спробуйте вжитися у роль учасника діалогу. Багаторазове повторення діалогу дасть Вам можливість опанувати правильну інтонацію мовлення, а також запам'ятати нові слова й вирази.
5. Прочитайте коментар (див. **ГРАМАТИКА**) і спробуйте запам'ятати нову граматичну інформацію. Знайдіть у діалозі приклади використання поданих в матеріалі уроку граматичних конструкцій.
6. Прочитайте словосполучення (див. **РОЗМОВЛЯЄМО**). Знайдіть їх у діалозі. Спробуйте вивчити всю нову лексику уроку.
7. Виконайте письмові вправи й перевірте себе (див. **КЛЮЧ**).

Сподіваємось, засвоєний завдяки нашому посібнику інтенсивний курс польської мови стане початком ґрунтовного її вивчення у майбутньому. Бажаємо успіхів!

Авторка сердечно дякує Е. Янішек, М. Яснос, М. Суській, А. Токарській, А. Весоловській, А. Вишневській, а також мамі і братові Вальдеку. Без їхньої допомоги й підтримки цю книгу ніколи не було б написано.

Умовні позначення та скорочення

Позначення та скорочення, які виступають у мовному матеріалі частин **ГРАМАТИКА** і **ЛЕКСИКА**:

- док.* – дієслово доконаного виду
мн. – множина
одн. – однина
ч – чоловічий рід
с – середній рід
недок. – дієслово недоконаного виду
прикм. – прикметник
присл. – прислівник
майб. – майбутній час
теп. – теперішній час
нак. – наказовий спосіб
ж – жіночий рід
Ø – нульове закінчення
Н. – називний відмінок
Р. – родовий відмінок
Д. – давальний відмінок
Зн. – знахідний відмінок
Ор. – орудний відмінок
М. – місцевий відмінок
Кл. – кличний відмінок

Польський алфавіт

A (a)	adres, aktor, ażur
Ą (ą)	kał, mała, wasy
B (b)	bank, bar, baza
C (c)	centrum, cukier, cyrk
Ć (ć)	ćma, ćwiczenie, ćwierć
D (d)	demokracja, dobro, dyrektor
E (e)	eksport, ekran, ekonomia
K (k)	kęs, ręka, wędka
F (f)	farba, fikus, fortepian
G (g)	golf, głowa, grypa
H (h)	herbata, hokej, hotel

I (i)	idealny, import, irys
J (jot)	jaśmin, jeden, Język
K (ka)	kultura, kolor, kuzyn
L (el)	lampa, list, literatura
J (ei)	łaka, łopata, łoś
M (em)	mleko, minuta, muzyka
N (en)	nitka, noc, nos
Ń (eń)	dłoń, koń, słoń
O (o)	okazja, organizacja, optymizm
P (pe)	prasa, policja, Polska
R (er)	radio, rasa, rekord
S (es)	sen, sok, sytuacja
Ś (eś)	Śląsk, śledź, środa
T (te)	teczka, towar, tydzień
U (u)	ulica, unia, uniwersytet
Ó (u kreskowane)	dwójka, królik, skóra
W (wu)	wanna, Wisła, worek
Y (y/igrek)	dyskietka, łyżka, syn
Z (zet)	zarobek, zero, zupa
Ż (ziet)	źdźbło, żreback, źródło
Ź (zet)	żart, żeton, żona

Деякі звуки польської мови позначаються за допомогою двох різних буквених знаків. Один і той самий звук позначають:

ó (<i>u kreskowane</i>) i u (<i>u zwykle</i>)	góra i kura
rz (<i>er-zet</i>) i ż (<i>zet z kropką</i>)	rzeka i żaba
h (<i>samo ha</i>) i ch (<i>ce-ha</i>)	hala i chata

У польській мові деякі сполучення двох літер позначають один звук:

cz	czas	dz	dżokej
sz	szkoła	rz	rzeka
dz	dzwonek	ch	choroba
dż	dźwięk		

У більшості випадків у польській мові вимова слів відповідає їхньому написанню. Однак польській мові притаманне таке фонетичне явище, як оглушення звуків. Залежно від позиції відповідного звука

в слові, а також від фонетичних якостей його «сусідів», спостерігаємо такі зміни:

krzak	[kszak]	rozказы	[roskazy]
przedmowa	[pszedmowa]	ćwierć	[ćfierć]
trzustka	[tszustka]	kwiat	[kfiat]
podkowa	[potkowa]	twarożek	[tfarożek]

Слід запам'ятати, що в кінці слова польські дзвінки приголосні оглушуються, напр.:

b	→ p	chleb	w	→ f	pilaw
d	→ t	sad	z	→ s	raz
dz	→ c	ksiądz	ż	→ ś	gałąż
dź	→ ć	miedz	z	→ sz	noż
g	→ k	róg			

У польській мові, як і в українській, розрізняють тверді та м'які приголосні. Слід пам'ятати, що в польській мові звуки набувають м'якості лише в позиції перед голосним *l*, напр.: **sanki** [s], але **siano** [s']; **morze** [m], але **miotta** [m']; **panna** [p], але **piana** [p']. М'якість цих звуків позначається за допомогою рисочки [d', g' і т. п.] тільки в транскрипції. Однак, окрім «пом'якшених сусідів *l*», в польській мові виступають також такі м'які звуки, яким голосний *i* не потрібен. Ці звуки у польському алфавіті позначаються знаком з рисочкою: *ć, Ń, ś, ź, dź*.

У нижчеподаній таблиці представлено тверді приголосні та їх м'які відповідники.

приголосні	b	c	cz	d	dz	dź	f	g	h/ch
тверді	k	i	m	n	p	r	s	t	z ź/rz
приголосні	bi	ć/ci	–	–	dź/dzi	–	fi	gi	hi/chi
м'які	ki	–	mi	ń/ni	pi	–	ś/si	–	ź/zi

На відміну від української мови, наголос у польській мові – постійний. У переважній більшості випадків наголос падає на передостанній склад, напр.: **Barbara**, **ekonomia**, **polonez**, **Warszawa**.

ЗМІСТ

Вступ	III
-------	-----

Умовні позначення та скорочення	VI
Польський алфавіт	VI

1. SKLEP „GLOBUS” 2

ЛЕКСИКА • Розваги

ГРАМАТИКА • Кількісні числівники 1–10 • Рідіменників • **To jest album** – вказівні займенники (1) • **Co to jest? Kto to jest?** – Що це? Хто це? • **Czy to jest ...?** – Це...? • **Ile kosztuje? Ile kosztują?** – Скільки коштує.../кошують...? • Сполучник **ale** • Прислівник **bardzo** • **Może to notes** – висловлення припущення

РОЗМОВЛЯЄМО • Привітання. Прощання • Після привітання (1)
ВПРАВИ

Co słychać? – Що чувати?

2. JESTEM UKRAINKĄ 14

ЛЕКСИКА • Країни та національності • Мови. Я говорю по-...

ГРАМАТИКА • **Ja, ty, ...** – особові займенники • Дієслово **być** – теперішній час • Дієслово **mówić** – теперішній час • **Czy...?** Вживання питального слова **czy...?** • Іменник – категорія відмінка • **Jestem Ukrainką** – орудний відмінок іменників (1) • **Czy pan jest Ukraińcem? Pan, pani** – форми мовного етикету • **Mówię po polsku** – Розмовляю польською

РОЗМОВЛЯЄМО • Після привітання (2) • Знайомимось
ВПРАВИ

Коли говорять pan/pani, а коли – ty?

3. CZY TO JEST PANI KURTKA? 28

ЛЕКСИКА • Форми мовленнєвого етикету • Речі, за якими ми завжди стежимо • Кольори

ГРАМАТИКА • Дієслово **mieć** – теперішній час • **Brazowa, długa kurtka** – прикметник + іменник • **Moja kurtka** – присвійні займенники (1) • **Czyj to (jest) dom?** – Чий це будинок? • **Ta kurtka jest inna** – вказівні займенники (2) • **Waldek to (jest) twój kolega?** – Вальдек – це твій колега? • Прислівник **trochę** • Сполучник і та **ale**

4. GDZIE JEST HOTEL „BRISTOL”?

38

ЛЕКСИКА • У місті

ГРАМАТИКА • Кількісні числівники 11–20 • **Czy państwo wiedzą...?** – Чи ви знаєте...? • Дієслова **mieszkać, rozumieć, wiedzieć** – теперішній час • Дієслово **robić** – теперішній час • **Proszę iść prosto...** – Ідіть прямо... • Прислівники **daleko, blisko** • Займенники **tu, tutaj, tam** • **To nic pilnego** – заперечні займенники **nic, nikt** • **Gdzie jest...?** – Де знаходиться...?

РОЗМОВЛЯЄМО • **Przepraszam, gdzie jest...?** – Вибачте, де знаходиться...? • Відповідь на **dziękuję** • Пропонуємо напої (I)

ВПРАВИ

Польська гостинність

5. W KAWIARNI

50

ЛЕКСИКА • Продукти харчування • Напої • Професії

ГРАМАТИКА • Дієслова **studiować i pracować** – теперішній час • **Jestem dziennikarzem** – орудний відмінок іменників (2) • **Aktor, aktorka** – назви професій • **To (jest) dobry muzyk** – Це хороший музикант • **Znasz Marsalisa?** – знахідний відмінок іменників • Рухоме **e** • **Zapraszam cię** – знахідний відмінок особових займенників • **W Polsce** – місцевий відмінок іменників • **Jaki...?** – Який...? • **Pracujesz czy studiujesz?** – Ти працюєш чи вчишся? • Дієслова **wiedzieć i znać** • **To (jest) ciekawe!** – Це цікаво!

РОЗМОВЛЯЄМО • Замовляємо напої в кафе

ВПРАВИ

6. JAKI ON JEST?

66

ЛЕКСИКА • Зовнішність • Інтереси, хобі • Особисті дані

ГРАМАТИКА • Кількісні числівники 20–100 • Дієслово **chcieć** – теперішній час • **Myślę, że** – висловлення власної думки • Зворотне дієслово **interesować się** – теперішній час • **Co to znaczy?** – Що це означає? • **Mam nowego dyrektora** – прикметник у знахідному відмінку • **Jaki on jest?** – Який він? • **Jak on/ona ma na imię?** – Як його/її звуть? • **Ile on/ona ma lat?** – Скільки йому/їй років? • Узгодження числівників з іменниками **rok, lata**

7. ZWYKŁY DZIEŃ

80

ЛЕКСИКА • Їжа, страви • Овочі, фрукти
ГРАМАТИКА • Дієслово **piścić** – теперішній час • Дієслово **musieć** – теперішній час • Дієслова **jeść** і **pić** – теперішній час • **Dwa banany** – множина іменників • **Dojrzałe banany** – множина прикметників • **Tamte jabłka** – вказівні займенники (2) • **Czy to jest/Czy to są...?** – Це...? **Czy jest/Czy są...?** – факт наявності або відсутності • **Jaką kawę?** – Займенники **jaki? jaka? jakie?** у знахідному відмінку • **Rano zwykle czytam...** – прислівники • Пора дня • Займенники **sam, sama, samo** • **Dwa banany...** – числівники 2, 3, 4 + іменник • Сполучник **więc** • Польські гроші • **Ile to kosztuje? Ceny** – Скільки це коштує? Ціни
РОЗМОВЛЯЄМО • У магазині
ВПРАВИ

8. RODZINNE ZDJĘCIA

98

ЛЕКСИКА • Сім'я, родичі
ГРАМАТИКА • Дієслово **móc** – теперішній час • Дієслово **widzieć** – теперішній час • **Nie wiem, czy.../Wiem, że** – Я не знаю,.../Я знаю, що... • Дієслово **być** – минулий час • **Młodsza siostra** – ступені порівняння прикметників (1) • Zaimki dzierżawcze (2) **Nasz dom** – присвійні займенники (2) • **To (jest) dziadek Antoni** – Це дідусь Антоній • **Piątek, w piątek** – дні тижня (1) • **na lewo, na prawo • za późno**
РОЗМОВЛЯЄМО • Компліменти (1)
ВПРАВИ

9. KTÓRA GODZINA?

112

ЛЕКСИКА • Мистецтво та митці • Ігри та спорт
ГРАМАТИКА • Порядкові числівники **1–20** • Дієслово **iść** – теперішній час • Дієслово **jeździć** – теперішній час • **Wolę słaby film niż zły spektakl** • **Gram w tenisa** – дієслово **grać** з прийменниками **w i na** • **Która jest godzina?** – Котра зараз година? • **Za 15 minut** – через/за 15 хвилин... • **Ktoś, coś** – неозначені займенники • **Jeśli mój chłopak ma czas, to...** (1) – вираження умови (1)

РОЗМОВЛЯЄМО • Розмова по телефону (1) • Пропозиція зустрітися

ВПРАВИ

10. MARZENIA I PLANY

126

ЛЕКСИКА • Специальності

ГРАМАТИКА • *Chciałabym studiować...* – умовний спосіб • Дієслово **być** – майбутній час • *Rozmawiam z Andrzejem* – прийменник + орудний відмінок • Дієслово **zgadzać się** – дієслово + прийменник • Сполучник **żeby** • *W przyszłym tygodniu* – наступного тижня • *Każdy chciałby...* – займенник **każdy** • *Coś ważnego?* • *Dlatego że...* – Тому що...

РОЗМОВЛЯЄМО • Розмова по телефону (2) • Пропонуємо напої (2)

ВПРАВИ

11. W RESTAURACJI

140

ЛЕКСИКА • М'ясо, риба • Страви

ГРАМАТИКА • *Nie lubię kaczkę* – родовий відмінок іменників • *Poproszę kaczkę z jabłkami* – іменники в орудному відмінку множини • *Polski, niemiecki, angielski* – прикметники, утворені від назв країн • *W sobotę idziemy do teatru* – прийменник **do, dla** + родовий відмінок • Дієслово **chodź** – теперішній час • *Dwa razy w tygodniu*

РОЗМОВЛЯЄМО • Поздоровлення • Запрошення • У ресторані • Пропонуємо напої (3)

ВПРАВИ

Польська кухня

12. ROZMOWA PRZEZ TELEFON

ЛЕКСИКА

ГРАМАТИКА • *Dzwonić/zadzwoń* – дієслова доконаного та недоконаного виду • *Proszę* + неозначена форма дієслова • *Nie ma mnie* – родовий відмінок особових займенників • *Chciałabym zamówić wodę na wtorek* – дні тижня

РОЗМОВЛЯЄМО • Розмова по телефону (3) – порівняння мовних конструкцій

ВПРАВИ

ЛЕКСИКА • Географія

ГРАМАТИКА • **O której godzinie?** – О котрій години? • Дієслово **jechać** – теперішній час • **Jadę do Krakowa** – назви міст у родовому відмінку • Прийменники + дієслова руху • **Jadę samochodem** – орудний відмінок іменників • **Dużo, mało** (1) – прислівник + родовий відмінок (1) • **Czego szukasz?** – родовий відмінок іменників • **Dzień, tydzień, rok** – форми множини • **Chcesz jechać ze mną?** – орудний відмінок особових займенників • **Najpierw, potem** – послідовність дій (1) • **Na wschód od...** – вказання географічного положення • **Jadę do Krakowa w przyszły czwartek** – дні тижня (3) • **Do poniedziałku!** – До понеділка!

РОЗМОВЛЯЄМО • Які в тебе плани? • Пропонуємо екскурсію • Побажання приємних вихідних

ВПРАВИ

14. WYNAJMOWANIE MIESZKANIA, REZERWACJA HOTELU

188

ЛЕКСИКА • Погода • Пори року

ГРАМАТИКА • **Interesuje mnie...** – Мене цікавить... • **Zaczynam lekcję – Lekcja zaczyna się** • Назви місяців, дата (1) • **Jaka dzisiaj jest pogoda?** – найпоширеніші конструкції • **Wiosną, latem** – пори року • **W połowie kwietnia**

РОЗМОВЛЯЄМО • Бронювання номера в готелі • Винаймання квартири

ВПРАВИ

15. NA DWORCU KOLEJOWYM

202

ЛЕКСИКА

ГРАМАТИКА • Дієслово **wychodzić** – теперішній час • Антоніми **przyjeżdżać** і **odjeżdżać** • Дієслово **brać** – теперішній час • **Nie będzie mnie...** – Мене не буде... • **Znam angielski lepiej niż polski** – ступені порівняння прислівників • **Taki sam aparat** – займенник **taki sam** • **Biorę swój aparat** – займенники **swój, swoja, swoje** • **Idę na dworzec po bilety** – прийменник **po** • **Pociąg z... do... przez...** – прийменники **z, do, przez** • **Idę po bilety, bo...** – сполучник **bo** • **Poproszę bilet na środę na godzinę siódmą** – прийменник **na** + знахідний відмінок

16. W KRAKOWIE

218

ЛЕКСИКА • Меблі • Побутова техніка

ГРАМАТИКА • **Nie ma rączników** – родовий відмінок множини • **Dużo, mało** – прислівник + родовий відмінок (2) • **Poproszę 5 biletów** – числівники **5, 6...** + родовий відмінок іменників • **Muszę jechać..., trzeba kupić...** – вираження необхідності • **Lepiej sprawdzić...** – прислівник + неозначена форма дієслова • **Jakiś dokument** – неозначений займенник **jakiś** • **Hotel jest koło rynku** – прийменники + родовий відмінок іменників • **od 7 do 9** – прийменники **od..., do...** • Сполучник **ani** • **Już proszę kogoś z obsługi** – відмінювання займенника **ktoś**

РОЗМОВЛЯЄМО • У готелі

17. ZWIEDZAMY KRAKÓW

232

ЛЕКСИКА • Архітектурні стилі

ГРАМАТИКА • **Chciałbym ci pokazać...** – давальний відмінок особових займенників • **Zimno mi** – безособові речення • **Podoba mi się...** – емоційна оцінка • Польські прізвища • **Obraz Chełmońskiego** • **Festiwal kultury...** – іменник в ролі означення • **Kościół z 15 wieku** – порядкові числівники • **Najbardziej znany malarz** – ступені порівняння прикметників (2) • **Wszystkie drogi** – займенник **wszystkie**

РОЗМОВЛЯЄМО • На виставці, в галереї

ВПРАВИ

Kraków i Warszawa

18. TARAS MARYNIAK ODWIEDZIŁ WUJKA

248

ЛЕКСИКА

ГРАМАТИКА • Минулий час дієслів • **Ożenić się – wyjść za mąż** • **5 lat temu** – 5 років тому • **Teraz, przedtem** – послідовність подій (2) • **W którym roku...?** – визначення дати (2)

РОЗМОВЛЯЄМО • **Zadowolenie i radość** • Я задоволений..., я радий... • Запитуємо про знайомих та друзів

ВПРАВИ

ЛЕКСИКА

ГРАМАТИКА • **Mieszkałiśmy w hotelu** – минулий час, множина
 • **Czy mieliście apartament?** – минулий час дієслів **mieć, chcieć, musieć, jeść** • **Byłam w pubie** – місцевий відмінок іменників • **Idę do...** – **byłem w...** • **Rozmawialiśmy o kinie** – прийменник **o** + місцевий відмінок займенників та іменників • **Pierwszego dnia** – визначення моменту дії • **Tym razem, następnym razem** – орудний відмінок іменників

РОЗМОВЛЯЄМО • Як вам Краків?

ВПРАВИ

ЛЕКСИКА • У банку

ГРАМАТИКА • **Co się stało?** – Що трапилось? • **Pisałam/napisałam** – дієслова доконаного та недоконаного виду в минулому часі • Дієслово **móc** – минулий час • **Ukradli mi...** – У мене вкрали • **Ta pani zapytała mnie, czy jestem pewna** – непряма мова

РОЗМОВЛЯЄМО • **Wzywanie pomocy** – На допомогу!

ВПРАВИ

ЛЕКСИКА • В опері

ГРАМАТИКА • **Zrobię...** – простий майбутній час • **Mamo! Waldku!** – кличний відмінок • **Po śniadaniu** – прийменник **po** + місцевий відмінок • **Gdzieś, kiedyś, ktoś, coś, jakiś** – неозначені займенники • Займенник **ten sam** • **Reżyser, który...** – займенник **który**

РОЗМОВЛЯЄМО • **Na co pójdziemy?** – Куди підемо? (фільм, вистава) • Купуємо квиток до оперного театру

ВПРАВИ

У Польщі є такий звичай

ЛЕКСИКА • Одяг

ГРАМАТИКА • **Potrzymaj moją torebkę** – наказовий спосіб • **Urodziny, imieniny** – день народження, іменини • Назви місяців у місцевому відмінку • **Czy chce pani zapłacić kartą...** – дієслово **placić**

+ орудний відмінок • **Dużo tańsza** – прислівники **dużo, trochę** • **Chciałabym kupić sobie bluzkę** – зворотний займенник **siebie**
РОЗМОВЛЯЄМО • У магазині • Компліменти (2)
ВПРАВИ

23. URODZINY JARYNY

314

ЛЕКСИКА • Посуд

ГРАМАТИКА • **Czy mógłbyś mi pomóc?** – умовний спосіб дієслова **móc** • Дієслова **potrzebować i życzyć** + родовий відмінок • **Powiedziałem Pawłowi** – давальний відмінок іменників • **Potrzebny mi...** – Мені потрібен... • Дієслово **przyjść** – майбутній час • **Sklep jest zamknięty** – Магазин зачинений • **Czy widzieliście najnowszy film?** • **Nigdzie nie ma ryżu** – означальні та заперечні займенники • **Będzie 7 osób**

РОЗМОВЛЯЄМО • **Wyrażanie zdumienia** – подив, здивування • **Sugestie, perswazje** – пропозиції, поради • **Prośby** – Прохання • **Składanie życzeń** – побажання • **Toasty** – тости

ВПРАВИ

День народження, іменини

24. NA POCZCIE, W PRALNI, U FRYZJERA

332

ЛЕКСИКА • У перукарні

ГРАМАТИКА • **Farbowanie, strzyżenie** – віддієслівні іменники • Конструкція **jestem umówiony** – У мене зустріч • **U fryzjera** – при-
йменник **u** + родовий відмінок

РОЗМОВЛЯЄМО • **Może być..., być może** – Може бути.../Можливо... • На пошті • У перукарні • Пропонуємо провести час разом
ВПРАВИ

25. U LEKARZA

346

ЛЕКСИКА • Частина тіла, органи • Хвороби • Лікарі-спеціалісти

ГРАМАТИКА • **Boli mnie głowa** – дієслово **boleć** • Дієслова **iść, pójść** – минулий час • Дієслово **powinien** • **Uwieram się** – зворотні дієслова • **Co ci jest?** – Що з тобою? • **Dwa razy dziennie** – визначення регулярно повторюваної дії

ROZMAWIAMY • РОЗМОВЛЯЄМО • Говоримо про здоров'я • У лікаря • **Opowiadanie dowcipu** – Розказуємо анекдот

ВПРАВИ

ЛЕКСИКА

ГРАМАТИКА • *Będziemy pływać* – складний майбутній час (1)
 • *Jeśli..., to...* – підрядні речення умови (2) • Дієслова *chodzić*,
jeździć – порівняння дієслів руху • *Wolno, można* • *Młodzi*
Polacy – чоловічо-особова форма іменників та прикметників •
Wszyscy Ukraińcy – чоловічо-особові форми займенників • *Jadę*
nad morze – прийменники *nad* і *w* • *Za Mławą* – прийменники *za*,
przed, *między* + орудний відмінок

РОЗМОВЛЯЄМО • Як поїдемо?

ВПРАВИ

27. MOŻE POPŁYWAMY?

ЛЕКСИКА

ГРАМАТИКА • *Może popływamy?* – Пропозиції • *Nie umiem pływać* – дієслова *umieć* і *znać* • *Myślę o wakacjach* – місцевий відмінок множини іменників • *Kiedy byłam mała, mieszkaliśmy...* – складнопідрядні речення з підрядними місця й часу

РОЗМОВЛЯЄМО • Розповідаємо про те, що трапилось

ВПРАВИ

28. KOMPROMIS

ЛЕКСИКА • Готування їжі

ГРАМАТИКА • *Ja będę naprawiał kran* – складний майбутній час (2) • *Niedługo wyjeżdżam* – дієслова *wyjeżdżać*, *przyjeżdżać* • *Warto...* – Варто... • *Jak to się robi?* – інструкція, вказівка • *Kilo cukru* – Міри ваги та кількості • *Inaczej, inny, tak samo, taki sam*

РОЗМОВЛЯЄМО • Як це зробити?

ВПРАВИ

Державні та релігійні свята

КЛЮЧ ДО ВПРАВ

ЧИСЛІВНИКИ

СЛОВНИЧОК

1. SKLEP „GLOBUS”

- Jaryna: – O! Bardzo ładny kalendarz!
Andrzej: – Tak, ładny, ale drogi.
Jaryna: – A to? Co to jest?
Andrzej: – Nie wiem, może notes...
Jaryna: – Proszę pani, czy to jest notes?
Sprzedawczyni: – Nie, to nie jest notes, to jest album.
Jaryna: – Ile kosztuje?
Sprzedawczyni: – 10 złotych.
Jaryna: – Poproszę.
- Monika: – Andrzej?! Cześć!
Andrzej: – Cześć, Monika! Co słychać?
Monika: – Dziękuję, dobrze, a u Ciebie?
Andrzej: – W porządku.
Monika: – No to do jutra.
Andrzej: – Do jutra.
- Jaryna: – Kto to jest?
Andrzej: – Koleżanka z pracy.
Jaryna: – Z pracy, aha...

1. МАГАЗИН «ГЛОБУС»

- Ярина: – О, який гарний календар!
Анджей: – Так, гарний, але дорогий.
Ярина: – А це? Що це?
Анджей: – Не знаю, може, записник...
Ярина: – Пробачте, це записник?
Продавчиня: – Ні, це не записник, це альбом.
Ярина: – Скільки він коштує?
Продавчиня: – Десять злотих.
Ярина: – Дайте, будь ласка.
- Моніка: – Анджею! Привіт!
Анджей: – Привіт, Моніко! Як справи?
Моніка: – Дякую, добре, а як ти?
Анджей: – Все в порядку.
Моніка: – Тоді до завтра.
Анджей: – До завтра.
- Ярина: – Хто це?
Анджей: – Знайома з роботи.
Ярина: – Ага, з роботи...

ЛЕКСИКА

a *частка* – а

a u siebie? – а в тебе?

aha *вигук* – ага

album *ч* – альбом

ale *спол.* – але

bardzo *присл.* – дуже

bilet *ч* – квиток

biuro *с* – офіс

co *займ.* – що

co słycać? – що чувати?

cześć! *вигук* – привіт!

czy (*частка тит., у частині випадків не передається*)

– чи

dobrze *присл.* – добре

drogi *прикм.* – дорогий

dyktafon *ч* – диктофон

dziękuję – дякую

ile – скільки

ile kosztuje...? – скільки коштує?

jest – форма 3-ї особи теп. часу одн. дієслова **być**

kalendarz *ч* – календар

kalkulator *ч* – калькулятор

kolega *ч* – колега, знайомий

koleżanka *ж* – колега, знайома

koleżanka z pracy – знайома з роботи

koniak *ч* – коньяк

kto *займ.* – хто

lampa *ж* – лампа

ładny *прикм.* – гарний
może – може, можливо
nie *част.* – не, ні
no to do jutra – ну, то до завтра
notes *ч* – записник
o *прийм.* – про
piwo *с* – пиво
poproszę – будь ласка
proszę pani (*ввічливе звертан-
ня до жінки*) – пані
sklep *ч* – магазин
spotkanie *с* – зустріч
szef *ч* – шеф

szkoła *жс* – школа
tak – так
tani *прикм.* – дешевий
telefon *ч* – телефон
to – це
ty *займ.* – ти
wiem – знаю
nie wiem – не знаю
wino *с* – вино
w porządku – в порядку
złoty *ч* – злотий
10 złotych – десять злотих

РОЗВАГИ

dyskoteka *жс* – дискотека
filharmonia *жс* – філармонія
galeria *жс* – галерея
kino *с* – кіно
pub *ч* – паб

kawiarnia *жс* – кав'ярня
muzeum *с* – музей
restauracja *жс* – ресторан
opera *жс* – оперний театр
teatr *ч* – театр

ГРАМАТИКА

Кількісні числівники 1–10

1 jeden	6 sześć
2 dwa	7 siedem
3 trzy	8 osiem
4 cztery	9 dziewięć
5 pięć	10 dziesięć

Рід іменників

Усі іменники польської мови, як і української, належать до одного з трьох родів: чоловічого, жіночого або середнього. Рід іменника визначає спосіб його відмінювання. На рід іменників вказують їхні закінчення.

1. до чоловічого роду належать іменники, які в однині закінчуються на **приголосний** (напр.: hotel, dom, obraz, teatr).
2. до жіночого роду належать іменники, які в однині закінчуються на **голосний -а** або **-і** (напр.: lampa, pani, sprzedawczyni, restauracja).
3. до середнього роду належать іменники, які в однині закінчуються на **голосний -о** або **-е** (напр.: okno, pole, auto, dziecko), а також на **-um** (muzeum, liceum, konserwatorium).

Зверніть увагу! У польській мові є невелика група іменників, які мають закінчення **-а** і позначають осіб чоловічого роду: kolega, mężczyzna, poeta, dentysta, specjalista. Деякі іменники, що закінчуються на приголосний, належать до жіночого роду: noc, sól.

TO JEST ALBUM – вказівні займенники (1)

У реченні **To jest album** займенник **to** виконує вказівну функцію.

Ствердження:

To jest* album.	– Це альбом.
To jest Adam.	– Це Адам.
To jest opera.	– Це опера.

Заперечення:

To nie jest album.	– Це не альбом.
To nie jest Adam.	– Це не Адам.
To nie jest opera.	– Це не опера.

- У польській мові, на відміну від української, вживаються форми теперішнього часу дієслова **być** (однина **jestem, jesteś, jest**; множина **są**).

CO TO JEST? KTO TO JEST? – Що це? Хто це?

Питаючи **Co to jest?**, запитуємо про річ, предмет.

Co to jest? To jest kalendarz .	– Що це? Це календар.
Co to jest? To jest telefon .	– Що це? Це телефон.

Питаючи **Kto to jest?**, запитуємо про живу істоту, людину.

Kto to jest? To jest Tomek Kubiak .	– Хто це? Це Томек Кубяк.
Kto to jest? To jest Beata .	– Хто це? Це Беата.

CZY TO JEST...? – Це...?

Czy to jest notes?	– Це записник?
Tak , to jest notes.	– Так, це записник.
Nie , to nie jest notes.	– Ні, це не записник.
Czy to jest Tomek Kubiak?	– Це Томек Кубяк?
Tak , to jest Tomek Kubiak.	– Так, це Томек Кубяк.
Nie , to nie jest Tomek Kubiak.	– Ні, це не Томек Кубяк.

У розмовній мові питальна частка **czy** часто пропускається. Тоді запитання на зразок **Czy to jest notes?** набуває у мові питальної форми лише завдяки інтонації:

To jest **Tomek**?

Nie, to nie jest **Tomek**.

ILE KOSZTUJE? – Скільки коштує?

Бажаючи дізнатися про ціну товару, ми використовуємо конструкцію **ile kosztuje...?** (однина) або **ile kosztują?** (множина)

Ile kosztuje notes? – 4 złote.	– Скільки коштує записник?
	– 4 злотих.
Ile kosztuje kawa? – 8 złotych.	– Скільки коштує кава? – 8 злотих.
Ile kosztują nożyczki? – 20 złotych.	– Скільки коштують ножиці? – 20 злотих.

• Якщо ми не знаємо, як по-польськи називається предмет, який нас зацікавив, запитуємо: **ile to kosztuje?** – Скільки це коштує?

– **Ile to kosztuje?** – 10 złotych.

– **To kosztuje dwa złote** (pięć złotych).

Сполучник ALE

Сполучник **ale** використовується при протиставленні двох фактів (рис, якостей і т. п.).

To jest *ładny*, **ale** *drogi* kalendarz.

To jest *tani*, **ale** *dobry* pub.

Прислівник BARDZO

Польські прислівники, як і українські, не відмінюються. Прислівник **bardzo** (дуже) виражає підсилення якості предмета, дії або стану. У реченні прислівник **bardzo** ставимо перед прикметником, іншим прислівником або перед дієсловом.

To jest **bardzo** ładny kalendarz. – Це **дуже** гарний календар.
To jest **bardzo** tani notes. – Це **дуже** дешевий записник.

– Jak się masz? – Як справи?
– **Bardzo** dobrze. – **Дуже** добре.

MOŻE TO NOTES? – висловлення припущення

Частку **może** використовуємо для вираження непевності, припущення.

– Co to jest? – Nie wiem, **może** kalendarz.
– Що це? – Не знаю, може, календар.

– Kto to jest? – Nie wiem, **może** profesor?
– Хто це? – Не знаю, може, професор?

– Ile to kosztuje? – Nie wiem, **może** 5, **może** 8 złotych.
– Скільки це коштує? – Не знаю, може, п'ять, може, вісім злотих.

РОЗМОВЛЯЄМО

Привітання, прощання

nieformalne
(неофіційні форми):
powitania – привітання

– Cześć! – Привіт!

formalne
(офіційні форми):
powitania – привітання

– Dzień dobry! – Добрий день!
– Dobry wieczór! – Добрий вечір!
– Witam! – Вітаю!

pożegnania – прощання

- Cześć! – Привіт! Па!
- Do jutra! – До завтра!
- Do zobaczenia! – До зустрічі!
- Na razie! – Привіт!
- Pa! – Па!

pożegnania – прощання

- Do widzenia! – До побачення!
- Dobranoc! – На добраніч!

На привітання звичайно відповідаємо тими ж словами, напр.: Dzień dobry! – Dzień dobry!; Cześć! – Cześć!

Після привітання

У дружній, неформальній обстановці, в розмові з друзями, рідними використовуються такі вирази:

Co słychać? – Що нового?

Jak się masz? – Як поживаєш? Як ся маєш?

Jak leci? – Як справи?

Відповісти на них можна так:

☺	(Wszystko) Dobrze.	– (Все) добре.
☺	(Wszystko) W porządku.	– Все в порядку.
☺☺	Bardzo dobrze.	– Дуже добре.
☺☺☺	Świetnie.	– Чудово.
☺☹	Tak sobie.	– Так собі.
☹☹☹	Fatalnie.	– Жахливо.

Часто у відповідях зустрічаються вирази:

– Jak się masz?

– Dziękuję, dobrze, **a ty?**

– Jak leci?

– Dziękuję, dobrze, **a u ciebie?**

– Як ся маєш?

– Дякую, добре, **а ти?**

– Як справи?

– Дякую, добре, **а в тебе?**

ВПРАВИ

1

Визначте рід поданих нижче іменників і впишіть їх у відповідні стовпчики таблиці: *bilet, lampa, koleżanka, spotkanie, pub, biuro, szkoła, kino, restauracja, wino, szef, piwo, opera, teatr.*

rodzaj męski
чоловічий рід

.....
.....
.....
.....
.....

rodzaj żeński
жіночий рід

.....
.....
.....
.....
.....

rodzaj nijaki
середній рід

.....
.....
.....
.....
.....

2

Поставте запитання **Kto to jest?** або **Co to jest?** залежно від відповіді.

- .....? To jest dyktafon.
- .....? To jest Wisława Szymborska.
- .....? To jest Anna Seniuk.
- .....? To jest kalkulator.
- .....? To jest Andrzej Wajda.

3

Доповніть речення за зразком: To jest ładny, **ale drogi** kalendarz.

- To jest dobry, ale ..... album.
- To jest drogi, ale ..... telefon.
- To jest tani, ale ..... pub.

Дайте відповіді на запитання:

1. Czy to jest pub?

Tak, ...

Nie, ...

2. Czy to jest kalendarz?

Tak, ...

Nie, ...

3. Czy to jest kino?

Tak, ...

Nie, ...

4. Czy to jest tani notes?

Tak, ...

Nie, ...

5. Czy to jest drogi koniak?

Tak, ...

Nie, ...

Перекладіть подані в дужках слова польською мовою. Складіть з ними запитання за зразком: **Czy to jest kino?**

1. (ресторан) .....?

2. (календар) .....?

3. (театр) .....?

4. (оперний театр) .....?

5. (записник) .....?

а) Запитайте, що скільки коштує, і прочитайте ціни.

1. – ..... bilet? – 2 złote.

2. – ..... notes? – 4 złote.

3. – ..... kalendarz? – 8 złotych.

4. – ..... piwo? – 5 złotych.

б) Прочитайте речення. Зверніть увагу на інтонацію запитання.

5. – Ile to kosztuje? – 3 złote.

6. – Ile to kosztuje? – 6 złotych.

7. – Ile to kosztuje? – 1 złoty.

7

Дайте відповіді на запитання (зверніть увагу на малюнки).

1. – Co słyhać? 😊 – .....

2. – Co słyhać? ☹ – .....

3. – Co słyhać? 😊😊😊 – .....

4. – Co słyhać? ☹☹☹ – .....

5. – Co słyhać? 😊☹ – .....

8

Прочитайте вирази. Відзначте привітання знаком +.

1. Do widzenia.

2. Dzień dobry.

3. Na razie.

4. Cześć.

5. Do zobaczenia.

6. Dobry wieczór.

7. Do jutra.

8. Dobranoc.

Що чувати?

На питання **Co słycać?** поляк не завжди відповідає коротко: **świetnie, dobrze**. Почувши таке запитання, він часто розлого розповість Вам про те, що саме перейшов на нову роботу, збирається купити нове авто, узяв кредит на будинок... Приготуйтеся вислухати досить довгу розповідь! Запитання **Co słycać?** – це для поляків можливість розповісти про свої справи, навіть якщо вони далеко не блискучі. Зрозуміло, що така відвертість можлива лише у неформальних стосунках. Тому із запитанням **Co słycać?** звертаються, переважно, до знайомих або родичів.

Скаржитися на життя поляки люблять так само, як і українці!